

Antipestprofessor moedigt kinderen aan om slachtoffers te verdedigen

In elke schoolklas worden gemiddeld drie leerlingen gepest, blijkt uit onderzoek. Maar wat is dat precies, pesten? Socioloog en antipestprofessor René Veenstra gaf er gisteren in Leeuwarden een les over.

Bauke Boersma

Leeuwarden | „Wat zien we op dit plaatje?“, vraagt René Veenstra halverwege zijn les in Tresoar aan de kinderen die voor hem zitten. Op het scherm zien de kinderen een jongen die een bal op zijn rug krijgt. De bal is geschoten door twee jongens die verderop aan het voetballen zijn. „Is dit pesten?“, vraagt Veenstra, die werkzaam is aan de Rijksuniversiteit Groningen en veel onderzoek doet naar pesten op school.

„Nee“, roept een kind in de zaal. „Waarom niet?“, wil Veenstra weten. „Omdat die bal per ongeluk tegen die jongen is aangeschoten. Dan is het geen pesten“, antwoordt het kind.

Veenstra toont nog een plaatje. Op dit plaatje zijn drie meisjes te zien, die bij elkaar staan. Een van hen wijst naar een vierde meisje, dat in haar eentje een eindje verderop staat. Dit meisje kijkt verdrietig voor zich uit. „Dit is echt wel pesten“, zegt Veenstra. „Het vierde meisje wordt buitengesloten. Zij is waarschijnlijk heel eenzaam op haar school.“

Een derde plaatje verschijnt op het scherm. Twee oudere jongens duwen een kleine jongen in een kuil. Ze

staan er bij te lachen. Ook een duidelijk geval van pesten, zegt de professor. Een vierde plaatje toont twee jongens die uit elkaar zijn gehaald door de juf. Ze hebben elkaar geduwd en zijn boos. „Ze hebben ruzie, maar pesten elkaar niet.“

Veenstra laat de plaatjes zien om duidelijk te maken hoe pesten in een groep werkt. Hij illustreert dat ook nog met een paar filmpjes, onder meer over een meisje dat door iedereen op school wordt genegeerd. In een ander filmpje wordt een jongen omver geduwd, terwijl een groepje klasgenoten staat toe te kijken.

Meelopers

De plaatjes en filmpjes werken goed. De kinderen (groep 7 en 8) van de Tjongerschool uit Mildam, De Oanset uit Ried, It Bynt uit Winsum en de St. Gregoriussschool uit Blauwhuis kijken er geboeid naar. De beelden maken op een eenvoudige manier inzichtelijk dat er bij pesten vaak sprake is van een negatieve groepsdynamiek. Het kind dat wordt gepest staat er meestal alleen voor. De pesters kunnen hun gang gaan omdat ze een publiek hebben, zoals Veenstra het noemt. „Dat publiek bestaat uit kinderen die niet meedoen met pesten, maar er wel om lachen. Ze moedigen

Mathies (11) van obs It Bynt in Winsum stelt een vraag aan René Veenstra. Foto: Marchje Andringa

Hij vindt het veel erger dat niemand hem toen heeft geholpen. Iedereen stond erbij en deed niets

het pesten aan. Het zijn meelopers.“

Pesten gebeurt vaak uit het zicht van ouders en leerkrachten en juist daarom is het gedrag van de meelopers zo belangrijk, zegt Veenstra. Deze meelopers kunnen ervoor zorgen dat er niet meer wordt gepest, houdt hij de kinderen voor. „In plaats van niets te doen of om het pesten te lachen, kun je er ook voor kiezen het slachtoffer te verdedigen. Dan voelt het gepeste kind zich niet meer alleen en heeft de pester geen publiek meer.“

Veenstra vertelt over een man die als kind veel is gepest. „Andere jongens hebben hem bijvoorbeeld wel

eens in een vijver gegooid. Maar dat vindt hij achteraf eigenlijk niet het ergste. Hij vindt het veel erger dat niemand hem toen heeft geholpen. Iedereen stond erbij en deed niets.“

Dit brengt de professor bij een citaat van Martin Luther King, een man die de meeste kinderen niet blijken te kennen. „Martin Luther King was de Obama van de jaren zestig“, verduidelijkt Veenstra. „Hij zei: ‘Uiteindelijk zullen we ons niet de woorden van onze vijanden herinneren, maar het zwijgen van onze vrienden’. Als een klasgenoot wordt gepest, moet je niet zwijgen, maar helpen. Dat is voor iedereen beter.“